

گزارش ویژه
درخواست کارشناسان سازمان ملل از
دولتها مبنی بر توجه دقیق به تاثیرات
مخرب تحریمها بر افراد

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران

مرکز پایش

(فروردین ۱۴۰۱)

جمهوری اسلامی ایران
سناد حقوق بشر

بسیار

درخواست کارشناسان سازمان ملل از دولتها مبنی بر توجه دقیق
به تأثیرات مخرب تحریمها بر افراد

سناد حقوق بشر
جمهوری اسلامی ایران
مرکز پایش

براساس خبر منتشر شده در تاریخ ۲۵ مارس ۲۰۲۲ (۵ فروردین ۱۴۰۱)، جمعی از کارشناسان حقوق بشر سازمان ملل متحد^۱ اعلام کردند که دسترسی به غذا، آب، بهداشت، دارو، واکسن و سایر کالاها و خدمات ضروری برای حفظ زیرساخت‌های حیاتی و بقای جمعیت هرگز نباید تحت تأثیر تحریم‌های یکجانبه قرار گیرد. کارشناسان در این رابطه بیانیه زیر را صادر نمودند:

«تحریم‌های یکجانبه هرگز نباید مانع دستیابی جمعیتی به کالاها و خدمات اساسی شده یا بر زیرساخت‌های حیاتی ضروری برای نیل به رفاه و استانداردهای اساسی زندگی تمامی افراد جامعه تأثیر بگذارد. آنها همچنین نباید توانایی سازمان‌های بشردوستانه را برای انجام فعالیت‌های بشردوستانه خود، از جمله اجرای پروژه‌های توسعه، تضعیف نمایند.

توسعه و نگهداری زیرساخت‌های حیاتی از جمله سیستم‌های تامین آب، فاضلاب و برق و سازوکارهایی که امکان ارتباطات و حمل و نقل را فراهم می‌کنند، از جمله برای بر خورداری مردم از طیف وسیعی از حقوق بشر و تضمین سلامت، غذا و امنیت حمل و نقل ضروری است.

اغلب، تحریم‌های یکجانبه دولتهای هدف را از خرید یا دستیابی به تجهیزات، قطعات یدکی، کمک‌های فنی یا سوخت مورد نیازشان باز می‌دارند.

از جمله حقوقی که در صورت تخریب زیرساخت‌های یک کشور تحت تأثیر قرار می‌گیرد، حق بر سلامتی، حق بر مسکن، حق بر آب و فاضلاب، حق زندگی، حق آموزش و آزادی رفت و آمد است. این تأثیرات اغلب برای گروه‌های آسیب‌پذیر مانند زنان، کودکان، افراد مسن و افراد دارای معلولیت یا کسانی که بیماری‌های شدید یا مزمن دارند، بیشتر و مخربتر است.

تمامی حقه‌های بشری با اعمال تحریم‌ها تحت تأثیر قرار می‌گیرند. بدون منابع ثابت و کافی آب و برق، مدارس و بیمارستان‌ها نمی‌توانند فعالیت کنند و به

۱. آنا دوهان، گزارشگر ویژه تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهرهمندی از حقوق بشر؛ مایکل فخری، گزارشگر ویژه حق غذا؛ مفوکنگ، گزارشگر ویژه در مورد حق سلامت جسمی و روانی؛ اوکافور، کارشناس مستقل حقوق بشر و همبستگی بین‌المللی؛ پدرو آریوجو گودو، گزارشگر ویژه آب آشامیدنی سالم و بهداشت؛ توماس اوجه کویتانا، گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در جمهوری دموکراتیک خلق کره؛ میشل لینک، گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در سرزمین‌های فلسطینی اشغالی؛ عطیه واریس، کارشناس مستقل اثرات بدهی خارجی و سایر تعهدات مالی بین‌المللی مرتبط دولت‌ها بر بر خورداری کامل از کلیه حقوق بشر، به ویژه حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.

حقوق چون آموزش و حیات آسیب وارد می شود. همینطور کارگاهها نمی توانند فعالیت کنند و نه تنها به حق کار لطمه می زند، بلکه به طور غیرمستقیم بر حقوق خانواده های کارگرانی که دیگر نمی توانند آنها را تأمین کنند نیز آسیب وارد می شود. تحریم ها تضمین حق حیات آبرومندان به توسط دولت ها دشوار ساخته و مانع توسعه یک کشور می شود. اینها همگی حقوقی هستند که باید مورد رعایت قرار گیرند.

تحریم هایی که دسترسی یک کشور به تجهیزات و مواد ضروری برای ساخت و نگهداری جاده ها، پل ها، راه آهن و سایر زیرساخت های حمل و نقل را مسدود می کند یا از ارسال سوخت به کشور تحریم شده جلوگیری می کند، باعث دشواری حمل و نقل کالاهای ضروری و رسیدن آنها به مناطق دارای جمعیت آسیب پذیر می شوند.

تحریم های یکجانبه که نظام های مالی از جمله حواله ها و همچنین سایر مبادلات مالی بین المللی را هدف قرار می دهند و به نیازهای اساسی یک جمعیت مربوط می شوند، برخلاف اصل بنیادین حقوق بشر مبنی بر لزوم ارتقاء استانداردهای زندگی بوده و اقداماتی هستند که باعث تنزل استانداردهای زندگی می شوند و کشورها را در ایفای تعهدات خود در زمینه توسعه پایدار با معضل روبرو می سازند. این تحریمها به هیچ وجه قابل قبول نیستند.

تحریم سوخت اثرات مخرب بیشتری نسبت به اعمال فشار اقتصادی دارد. این تحریم می تواند از تولید برق کافی توسط یک کشور جلوگیری کرده و در مسیر تأمین آب آشامیدنی برای جمعیت آن کشور و ارائه خدمات مهم به بیمارستانها و مدارس خلل ایجاد نماید.

در دسترس نبودن یا گرانی بذر و کود ناشی از تحریمها، ناامنی غذایی در سراسر جهان را موجب گردیده و بحران غذایی را تشدید می کند. این بحران تاکنون منجر به شناسایی حدود ۸۰۰ میلیون انسان گرسنه به ویژه در کشورهای در حال توسعه مانند آفریقا و آمریکای لاتین شده است.

بانک‌ها و کسب‌وکارها نباید از تجارت و تحویل غذا، آب، تجهیزات پزشکی، داروها و واکسن‌های نجات دهنده، قطعات یدکی، تجهیزات یا امکانات لازم برای نگهداری زیرساخت‌های حیاتی کشورها جلوگیری به عمل آورند. این شرکتها باید به رعایت مقتضی حقوق بشر مبادرت ورزیده و در این چارچوب، دارای تعهد به تضمین و حمایت از حقوق بشر هستند».

ملاحظات:

۱. این بیانیه در جریان برگزاری نشست ۴۹ شورای حقوق بشر صادر گردید.
۲. ال‌نا دوهان، گزارشگر ویژه تاثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهرهمندی از حقوق بشر که در واقع بانی اصلی این بیانیه است، در نشست جاری شورای حقوق بشر پانل گفتگوی عمومی را تحت عنوان تاثیر تحریمها بر حق توسعه برگزار نمود و در آن به ارائه گزارشی درخصوص تحریم‌های یکجانبه پرداخت. بیانیه حاضر نیز متعاقب پانل گفتگوی تعاملی گزارشگر تدوین و ارائه شده است.
۳. در تاریخ ۱۹ اکتبر ۲۰۲۱ (۲۷ مهر ۱۴۰۰) نیز جمعی از گزارشگران و کارشناسان حقوق بشر سازمان ملل متحد، نسبت به صدور بیانیه ای درخصوص تبعیت بیش از حد از تحریمهای ایالات متحده آمریکا و آسیب‌های ناشی از آن به بیماران ایرانی مبادرت ورزیده و از این روند انتقاد جدی کردند.
۴. جاوید رحمان، گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در ایران، در هیچکدام از این بیانیه‌ها مشارکت نکرد و بدین وسیله، نهایت جانبداری و عدم استقلال خود را نمایان ساخت.

